Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto
Jyväskylä University Digital Archive

UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Kontturi, Katja; Rantanen, Viivi

Title: Sarjakuvabloggaaminen tekee tunteista näkyviä

Year: 2017

Version:

Please cite the original version:

Kontturi, K., & Rantanen, V. Sarjakuvabloggaaminen tekee tunteista näkyviä. Sarjainfo, (3), 21-23.

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Sarjakuvabloggaaminen tekee tunteista näkyviä

Teksti Katja Kontturi ja Viivi Rintanen

Suomen Sarjakuvamuseon Suomi 100 vuotta sarjakuvassa – historian tutkiminen nykysarjakuvan keinoin -hankkeessa neljä tutkijaa ja neljä taiteilijaa työsti neljä artikkelia, jotka julkaistiin Helsingin sarjakuvafestivaaleilla Kuti-ilmaisjakelulehden (#45) liitteessä.

Omassa sarjakuvamuotoisessa tutkimusartikkelissamme avasimme sarjakuvabloggaamisen merkityksiä. Jatkamme keskustelua aiheesta nyt tässä.

Kyselyn (N=45) tuloksista voidaan päätellä, että sarjakuvabloggaaminen on merkityksellinen kanava purkaa omia tunteita. Se on terapeuttista bloggaajalle, mutta myös blogin lukijalle. Esimerkkinä 26–30-vuotiaan miehen kyselyvastaus: “Pahan olon sanallistaminen ja kuvallistaminen tekee tunteistani olemassaolevia [sic.] sekä itselleni että ulkopuoliselle maailmalle. Näin tunnen oloni osaksi tätä maailmaa ja ihmiskuntaa, ja että sanoillani ja teoillani ja tunteillani on merkitystä.”

Suomalainen juttu

Katja Kontturi: Sarjakuvablogikulttuuri on varsin suomalainen juttu, mikä tuli minulle yllätyksenä. Olin kiinnittänyt huomiota 2010-luvulla suosituksi nousseeseen sarjakuvabloggaamiseen, mutta en ollut tajunnut, ettei tätä kulttuuria oikeastaan ole muualla. Kun aloimme työstää Suomi 100 vuotta sarjakuvassa -artikkelia, otin yhteyttä pohjoismaalaisiin kollegoihini. Ruotsissa ei tiedetty ilmiöstä mitään, mutta Norjassa ja Tanskassa voi kuulemma törmätä yksittäisiin omaelämäkerrallisiin blogeihin, joiden pitäjät bloggaavat sarjakuvamuodossa. Muuten vaikuttaa siltä, että termi “sarjakuvablogi” viittaa muualla yksinkertaisesti blogiin, joka käsittelee sarjakuvia.

Minua alkoikin kiinnostaa se, mikä sarjakuvasta tekee merkittävän välineen kertoa omaa tarinaansa ja miksi nimenomaan blogissa. Miksi oma tarina halutaan julkaista?

Viivi Rintanen: Olen pohtinut samaa: miksi omaelämäkerrallinen aalto ilmenee sarjakuvablogeissamme? Pidin pitkistä, tosipohjaisista ja omaelämäkerrallisista sarjakuvaromaaneista ja blogit kutkuttivat samaa mielenkiintoa.

Omaelämäkerrallisissa blogeissa oli myös jotain, mihin kirja ei kyennyt: oikea henkilö kertoi tarinaansa vähä vähältä, reaaliajassa. Kuin olisin tutustunut henkilöön, jota en muutoin kohtaisi, ja sain tietää asioita, joita hän ei kasvokkain paljastaisi. Vaikka kontakti oli yksisuuntainen, sain blogeista paljon lohtua, ymmärrystä ja kykyä nauraa hetkille, jolloin sonta silppuuntuu tuulettimeen.

Onko sarjakuvablogi tila, jossa henkilökohtaisille, kipeillekin asioille on helpompi antaa sarjakuvakasvot, joiden takana tekijä voi pysyä anonyymina?

KK: Kyselyymme vastanneista 80 % oli nuoria aikuisia, 21–30-vuotiaita. Tuntuu nimenomaan siltä, että erityisesti nuoret tarttuvat vaikeisiinkin henkilökohtaisiin asioihin ja piirtävät ne sarjakuviksi. Esimerkiksi nimimerkki Kuningatar Alkoholi käsittelee vanhempiensa alkoholismia ja **Wolf Kankare** kuvittaa masennusta ja sukupuolenkorjausprosessia Susi sorakuopassa -blogissaan. Tämä tuntuu minusta merkittävimmältä: kipeä asia julkaistaan kaikkien halukkaiden luettavaksi. Sitä ei jätetä piiloon pöytälaatikkoon, vaan se tarjotaan ikään kuin alustaksi, johon lukijat voivat peilata omia kokemuksiaan.

Tämä seikka nousi esille myös kyselytutkimuksessamme. Vastaajistamme (N=45) 42 % oli sitä mieltä, että sarjakuvabloggaamisesta saa vertaistukea, mutta ei niinkään lukijoiden kommenteista, vaan siitä, että saa piirrettyä aiheesta merkinnän ja jaettua sen blogiin.

Sarjakuva on liioittelun väline

VR: On hieno kokemus tulla nähdyksi ja kuulluksi tavalla, jolla itse toivoisi. Vastavuoroista, kuuntelevaa ihmiskontaktia moni saa läheisiltään tai terapeutilta. Ehkä anonyymit, yksin väsättävissä olevat blogisarjakuvat ovat luonteva paikka avautua niille, joilla ei ole myötätuntoista, halukasta tai itselleen sopivaa kuuntelijaa.

Kyselyssä 78 % koki sarjakuvabloggaamisen terapeuttiseksi. Siis lähes neljä viidestä koki henkisen hyvinvointinsa lisääntyneen bloggaamalla! Jos bloggaaminen on luonteva vertaistuen ja terapeuttisen jakamisen paikka, niin miksi juuri *sarjakuva* on näin toimiva ilmaisukeino mielenkohennukseen?

KK: Näen itse sarjakuvan luontevana itseilmaisun tapana, koska mahdollisuudet näyttää ja kertoa konkretisoituvat aivan eri tavalla kuin pelkän kirjoittamisen kautta. Sarjakuva voi kerronnallaan esittää hyvinkin ristiriitaisia viestejä: pahan olon voi piirtää ruutujen taustalle samalla kun hahmo väittää puhekuplassaan, että kaikki on ihan hyvin. Alter egolleen voi liioitella joitain fyysisiä piirteitä tai jättää kuvaamatta ne itseä vaivaavat seikat.

Monet kyselyyn vastanneista kokivat sarjakuvan helpoksi ja itselle parhaaksi ilmaisuvälineeksi. Edellä mainittujen pohdintojen lisäksi vastaajat pitivät sarjakuvan kerrontakeinoja vapaampina liikkuma- ja tulkintavaraltaan kuin pelkän tekstin. Sarjakuva on liioittelun väline, jossa pienet epätäydellisyydet eivät haittaa tarinan kokonaisuutta.

VR: Sarjakuva on loistava väline katsoa elämäänsä sopivalta etäisyydeltä. Esikoistani *Mielisairaalan kesätyttöä* tehdessä tulin ensi kertaa tahattomasti tehneeksi tiliä hulluuksieni kanssa. Kirja kertoo monista kaltaisistani, mutta oli kerrottava kauttani, jotta teos olisi uskottava. Silloin kuvittelin uhraavani yksityisyyteni, jotta mielen järkkymisestä voitaisiin puhua todenmukaisesti. Kirja sai hyvän vastaanoton ja yllätyin: menettämisen sijaan minä

sain myötätuntoa, itseluottamusta ja kohtalontovereita. Siksi aloitin Hulluussarjakuvia-blogini, jonne piirrän minulle lähetettyjä mielenterveystarinoita. Ehkä yritän auttaa muita niin kuin Kesätytön lukijat auttoivat minua. Näen blogimaailman turvallisena, toiveikkaana ja yhteisöllisenä alustana kaikenlaisille tarinoille. Miten sinun suhteesi sarjakuvablogeihin syntyi?

Ensin itselle, sitten muille

KK: Löysin sarjakuvablogit **Milla Paloniemen** ja **Tea Tauriaisen** blogien kautta. He käsittelevät monia arkensa tapahtumia mustan huumorin avulla, mikä viehätti minua kovasti. Blogien lukeminen ja niissä esitettyjen kokemusten peilaaminen oli sarjakuvatutkijalle luonteva harrastus. Mutta henkilökohtaiseksi se muuttui vasta keväällä 2014, kun aloin piirtää omaelämäkerrallista sarjakuvaa isäni kuolemasta. Minun piti tehdä pieni tutkielma sarjakuvan tekemisestä surutyön tukena ja ymmärsin, etten voi tutkia asiaa tekemättä itse sarjakuvaa.

Projektista tuli 50-sivuinen valokuvia ja lyriikoita hyödyntänyt teos, josta olen julkaissut paikoitellen katkelmia Facebook-sivuillani. Blogiin en sitä kuitenkaan ole laittanut ja ehkä tässä pätee sama seikka kuin kyselyymme vastanneilla: tärkeintä on ollut piirtää tarina ensin itselle. Vasta myöhemmin tulee se vaihe, että tarinan haluaa jakaa myös muiden luettavaksi. Mutta se oli ehdottomasti terapeuttinen kokemus.

VR: Teit sarjakuvan itsellesi, mutta se on herättävä ja koskettava tarina myös lukijalle. Olen kiitollinen, että sain lukea sen, vaikkei sitä ole julkaistu. Mitä opit sitä tehdessäsi? Mihin soveltaisit oppimaasi tutkijana tai sarjisopena?

KK: Huomasin konkreettisella tavalla, että joitain asioita oli helppo, joitain todella vaikeaa piirtää ja ne herättivät paljon ristiriitaisia tunteita. Kuitenkin kaiken piirtäminen auki oli jopa puhdistava kokemus. Olenkin opettajana pyrkinyt korostamaan jokaisen omaa tapaa ilmaista itselle tärkeitä asioita. Joskus kaikkea ei ole pakko näyttää, vaan teksti voi viedä lukijan taiteilijan mielenmaisemaan. Joskus taas pelkkä tikku-ukko riittää kuvaamaan kaiken olennaisen koskettavalla tavalla. Tärkeintä on aina tarina ja sen merkitys itselle.

VR: Kyllä, olen samaa mieltä. Sarjakuva voi olla reitti itseen ja yhteyteen muiden kanssa.

PIKKUTEKSTI: Kuti-lehden sarjakuvatutkimusliite on luettavissa myös osoitteessa www.kutikuti.com/kuti_pdf/Kuti45_insert_spreads.pdf. Sarjakuvablogeja löytyy mm. osoitteesta sarjakuvablogit.com.

NOSTOVAIHTOEHTOJA:

”Sarjakuvablogikulttuuri on varsin suomalainen juttu, mikä tuli minulle yllätyksenä.”

”Kyselyssä 78 % koki sarjakuvabloggaamisen terapeuttiseksi. Siis lähes neljä viidestä koki henkisen hyvinvointinsa lisääntyneen bloggaamalla!”

”Pahan olon voi piirtää ruutujen taustalle samalla kun hahmo väittää puhekuplassaan, että kaikki on ihan hyvin.”